جنگ اوکراین واردات هند از روسیه را ۹ برابر کرده و حالا ترامپ به جنگ اقتصادی متحدش یعنی هند رفته است

فیلم هندی ترامپیسم

فاطمه سادات مرتضوی
خبرنگار گروه اقتصاد

روز دوشنبه چهار آگوست بود که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در واکنش به ارتباطات نفتی هند از روسیه و فروش آن به کشورهای اتحادیه اروپا واکنش نشان داد و در پلتفرم تروث‌سوشال (Truth Social) نوشت: «هند نه‌تنها مقادیر کلانی نفت از روسیه می‌خرد، بلکه بخش عمده‌ای از آن را در بازار آزاد با سود بالا می‌فروشد. آن‌ها اهمیت کشته‌های اوکراین توسط ماشین جنگ روسیه را در نظر نمی‌گیرند. به همین دلیل، تعرفه‌ای را که هند به آمریکا می‌پردازد، به‌طور قابل توجهی افزایش خواهم داد.» این اولین واکنش علنی ترامپ بود که هند را به «سود بردن از جنگ اوکراین» از طریق معاملات نفتی با مسکو متهم می‌کرد. دونالد ترامپ تنها یک روز پس از این پیام در تروث‌سوشال اعلام کرد ظرف ۲۴ ساعت تعرفه‌های سنگینی علیه هند به دلیل خرید گسترده نفت از روسیه اعمال خواهد کرد و اظهار داشت که اگر قیمت انرژی پایین بیاید، پوتین باید جنگ را در اوکراین متوقف کند. وی همچنین هند را بالاترین کشور از نظر اعمال تعرفه بر واردات دانست. اما ماجرا چیست؟ موضوع از این قرار است که واردات ماهانه هندی‌ها از روسیه که عمده آن نفت و اقلام نفت‌پایه است، پس از شروع جنگ اوکراین نسبت به قبل از جنگ حدود ۹ برابر شده است. این موضوعی است که آمریکایی‌ها نمی‌توانند ادامه آن را تحمل کنند؛ چراکه آمریکا از طریق کاهش شدید درآمدهای نفتی روسیه، قصد دارد از این ابزار در مذاکرات با پوتین به عنوان برگ برنده خود استفاده کند.

تهدید ترامپ به افزایش تعرفهٔ ۲۵ درصدی علیه هند

دونالد ترامپ در نخستین ماه‌های بازگشتش به قدرت، چندین‌بار به صراحت از روابط اقتصادی هند با روسیه انتقاد کرده است. او اخیراً در پستی در شبکه اجتماعی Truth Social گفته بود که هند و روسیه «می‌توانند با هم به سمت نابودی اقتصادهای مرده‌شان حرکت کنند.» چنین اظهاراتی که با لحنی تحقیرآمیز همراه است، در واکنش به واردات گسترده نفت خام روسیه توسط هند بیان شده و ترامپ تهدید کرده تعرفه‌های واردات بر کالاهای هندی را تا ۲۵ درصد و حتی بیشتر افزایش خواهد داد.

در این میان، هند به‌عنوان پنجمین اقتصاد نفتی جهان، در موقعیتی حساس قرار گرفته است؛ کشوری که هم به حفظ روابط استراتژیک با آمریکا نیاز دارد و هم به تأمین انرژی پایدار و ارزان برای رشد اقتصادی خود. خرید نفت روسیه توسط هند، به‌رغم تحریم‌های گسترده غرب، چالشی جدی برای مناسبات هند و آمریکا ایجاد کرده است. این موضوع تنها شش ماه پس از آن رخ می‌دهد که ترامپ روابط با هند را «دوستی بزرگ» خوانده بود، اما حالا با واکنشی شدید از سوی رئیس‌جمهور آمریکا مواجه شده که با تهدید به افزایش تعرفه‌ها، تصمیم به اعمال فشار بر هند گرفته است. این در حالی است که طبق برآوردهای جهانی، هند دومین واردکننده بزرگ نفت روسیه بعد از چین است. خرید نفت از روسیه با تخفیف، به هند کمک کرده تا هزینه انرژی خود را پایین نگه دارد. فایننشال تایمز در گزارشی در این‌باره می‌نویسد که حدود یک‌سوم از نفت خام وارداتی هند از روسیه تأمین می‌شود؛ به‌طور میانگین تقریباً ۵۵۰ میلیون بشکه در یک دوره برآورد شده، در حالی که واردات آمریکا از روسیه تنها ۵۲ میلیون بشکه بوده است.

واردات هند از روسیه پس از جنگ ۹ برابر شد

هند از زمان آغاز جنگ روسیه و اوکراین در فوریه ۲۰۲۲، به یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان نفت روسیه تبدیل شده است. در نیمه نخست سال ۲۰۲۴، هند روزانه بیش از ۱.۹ میلیون بشکه نفت از روسیه خریداری کرده که حدود ۴۰ درصد کل واردات نفت خام این کشور را تشکیل می‌دهد. از نگاه تحلیلگران، دهلی‌نو این نفت را با تخفیف‌های قابل توجه تا ۳۰ درصد زیر قیمت بازار خریداری کرده و در عوض، بخشی از فشار جهانی بر بازار انرژی را کاهش داده است. طبق بررسی «فرهیختگان» از آمارهای وزارت بازرگانی و صنایع هند، در حالی که در پنج‌ماهه نخست سال ۲۰۲۱ (از ژانویه تا مه) مجموع واردات هند از روسیه ۳ میلیارد و ۲۵ میلیون دلار بوده، این میزان در پنج‌ماهه ۲۰۲۲ به ۶.۹ میلیارد دلار، در پنج‌ماهه نخست ۲۰۲۳ به ۲۵.۸ میلیارد دلار، در پنج‌ماهه نخست ۲۰۲۴ حدود ۲۸.۵ میلیارد دلار و در پنج‌ماهه ابتدایی سال ۲۰۲۵ این مقدار ۲۶.۲ میلیارد دلار بوده است؛ به‌عبارتی، پس از جنگ اوکراین، واردات هندی‌ها از روسیه حدود ۹ برابر شده است. این داده‌ها نشان می‌دهد که تا قبل از فوریه ۲۰۲۲، حجم واردات ماهانه هندی‌ها از روسیه بین ۵۰۰ تا ۸۰۰ میلیون دلار بوده که این مقدار از اواسط سال ۲۰۲۲ شروع به جهش کرده و در برخی ماه‌ها از ۷ میلیارد دلار نیز فراتر رفته است.

۱۵۶ میلیارد دلار خرید بیشتر هند از روسیه

بررسی‌ها نشان می‌دهد از ماه مارس ۲۰۲۲ تا مه ۲۰۲۵ مجموع واردات هندی‌ها از روسیه نزدیک به ۱۸۵ میلیارد دلار بوده است. مقایسه اعداد قبل و بعد از جنگ نشان می‌دهد که هندی‌ها تا پیش از فوریه ۲۰۲۲ و آغاز جنگ اوکراین، به‌طور میانگین ماهانه ۷۳۰ میلیون دلار از روسیه واردات داشته‌اند. بر این اساس، اگر جنگ اتفاق نمی‌افتاد و همین سطح واردات ادامه می‌داشت، از مارس ۲۰۲۲ تا مه ۲۰۲۵ واردات هند به ۲۸ میلیارد دلار می‌رسید. این در حالی است که هندی‌ها طی این مدت نزدیک به ۱۸۵ میلیارد دلار واردات داشته‌اند. به‌عبارتی، جنگ باعث شده هندی‌ها ۱۵۶ میلیارد دلار واردات بیشتری از روسیه انجام دهند.

نقش آمریکا در سیاست نفتی هند

در این برهه زمانی، نکته‌ای که باید به آن توجه کرد آن است که در زمان دولت بایدن، مقامات آمریکایی نه‌تنها از این اقدام هند انتقاد نکردند، بلکه از آن به‌عنوان راهی برای حفظ ثبات در بازار جهانی نفت یاد کردند. «اریک گارستی»، سفیر پیشین آمریکا در هند، در کنفرانسی اعلام کرد که واردات نفت روسی توسط هند «در طراحی سیاست تحریم‌ها گنجانده شده بود، چون کسی باید آن نفت را می‌خرید.» اما اکنون، دونالد ترامپ با تغییری ناگهانی در موضع خود، این همکاری نفتی را بهانه‌ای برای تهدید به افزایش تعرفه‌ها کرده است. وی تهدید کرده که تعرفه واردات بر کالاهای هندی را از سطح کنونی ۲۵ درصد، به‌صورت چشمگیر افزایش خواهد داد؛ تعرفه‌ای که هم‌اکنون نیز یکی از بالاترین‌ها در آسیا محسوب می‌شود.

واکنش دولت هند

وزارت خارجه هند در پاسخ به این تهدیدها، بیانیه‌ای صریح صادر کرده و آن‌ها را «ناعادلانه و غیرمنطقی» خوانده است. این نهاد اعلام کرده که واردات نفت از روسیه به دلیل انتقال منابع سنتی به اروپا پس از جنگ اوکراین انجام شده و این تصمیم با حمایت علنی واشنگتن اتخاذ گردیده است. به گفته تحلیلگران، این نخستین بار نیست که ترامپ با رفتارهای پیش‌بینی‌ناپذیر، متحدان راهبردی آمریکا را نگران می‌کند. اما در مورد هند، این رفتار می‌تواند نتایج ژئوپلیتیکی خطرناکی به‌همراه داشته باشد؛ چراکه ممکن است دهلی‌نو را به سمت همکاری نزدیک‌تر با چین و روسیه سوق دهد.

پیامدهای تجاری

در سال‌های اخیر، هند همواره در اردوگاه غرب قرار داشته و ایالات متحده نیز تلاش کرده با حمایت از توسعه اقتصادی و فناوری هند، از این کشور به‌عنوان وزنه‌ای برای مهار نفوذ چین در آسیا استفاده کند. اما در این مقطع، روابط دو کشور با یک اختلاف اساسی روبه‌رو شده‌اند. از منظر بدبینانه، اگر آمریکا موفق شود هند را به ترک واردات نفت از روسیه وادار کند، ممکن است دهلی‌نو در زمینه تأمین انرژی به‌شدت به واشنگتن وابسته شود. و اگر این سناریو محقق نشود، گزینه دیگر برای هند به‌مراتب پرهزینه‌تر خواهد بود. گفتنی است واردات نفت از منابع جایگزین با قیمت‌های بالاتر می‌تواند فشار سنگینی بر اقتصاد این کشور وارد کند.

یکی دیگر از محورهای تنش، انتقال خطوط تولید از چین به هند توسط شرکت‌هایی نظیر اپل و فاکس‌کان است. در سه‌ماهه اخیر، هند ۴۴ درصد از گوشی‌های هوشمند وارداتی به آمریکا را تولید کرده و اپل اعلام کرده که از همین فصل، اکثر آیفون‌های بازار آمریکا از هند تأمین خواهند شد. اما ترامپ در دیدار ماه مه خود با تیم کوک، مدیرعامل اپل، گفته بود: «نمی‌خواهم شما در هند تولید کنید؛ در آمریکا بسازید.» این سخن، زنگ خطر جدی برای هزاران شغل در هند و میلیاردها دلار سرمایه‌گذاری شرکت‌های آمریکایی در این کشور است.

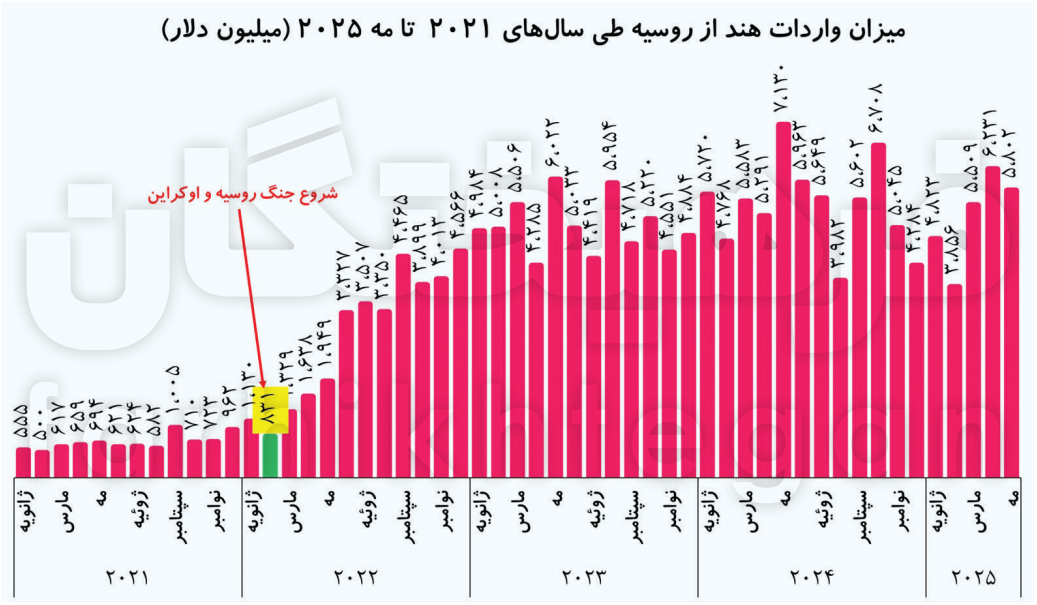

جهش ۱/۶ میلیون بشکه‌ای در صادرات نفت روسیه به هند

سید احسان حسینی
خبرنگار گروه اقتصاد

وقوع جنگ اوکراین در ۲۴ فوریه سال ۲۰۲۲، بر مقاصد صادرات نفت روسیه نیز تأثیر زیادی گذاشت و اکنون چرخش روس‌ها از بازار نفت اتحادیه اروپا به دو کشور هند و چین کاملاً مشهود است. اتحادیه اروپا در ششمین بسته تحریمی خود علیه روسیه در ۵ دسامبر سال ۲۰۲۲ خرید نفت از روسیه را ممنوع اعلام کرد. همچنین ارائه خدمات بیمه و کشتیرانی شرکت‌های غربی برای فروش نفت روسیه نیز مشروط به سقف قیمت ۶۰ دلار شد، یعنی خدمات بیمه و کشتیرانی غرب به روسیه در صورتی ارائه می‌شود که محموله‌های صادراتی نفت روسیه از بشکه‌ای ۶۰ دلار بیشتر قیمت‌گذاری نشود. نتیجه تحریم نفتی روسیه این بود که طبق تصویر ۲، میزان صادرات نفت این کشور به اتحادیه اروپا از حدود ۱/۷ میلیون بشکه در روز قبل از جنگ اوکراین و وقوع کرونا، به کمتر ۳۰۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۲۵ کاهش یافته است. این صادرات نفت به طور کامل به بازار هند منتقل شده و روس‌ها در سال ۲۰۲۵ نسبت به قبل از جنگ اوکراین، روزانه ۱/۶ میلیون بشکه نفتِ بیشتری به این کشور می‌فروشند. با کمک هند، نه‌تنها تحریم خرید نفت روسیه شکست خورد بلکه سقف قیمت تعیین‌شده توسط اتحادیه اروپا (۶۰ دلار) نیز از کارآیی افتاد. طبق گزارش مؤسسه S&P Global، در سال ۲۰۲۵ حدود ۸۰ درصد از نفت صادراتی روس‌ها بالاتر از سقف قیمت ۶۰ دلاری معامله شد، زیرا روس‌ها توانستند از ناوگان سایه خود به جای شبکه نفتکش‌های اروپایی استفاده کنند.

هندی‌ها متهم به نفت‌شویی ۴۲ میلیارد دلاری

اتحادیه اروپا در هجدهمین بسته تحریمی خود علیه روسیه در ۲۷ تیرماه امسال، سقف قیمت نفت این کشور را از ۶۰ به ۴۷/۶ دلار بر بشکه کاهش داد که البته اثرگذاری آن در هاله‌ای از ابهام قرار داد. همچنین در این بسته اتحادیه اروپا علاوه بر ۳۴۲ تانکری که قبلاً تحریم شده بودند، ۱۰۵ تانکر دیگر را نیز به دلیل فرار از سقف قیمت اولیه تحت تحریم قرار داده است؛ یعنی مجموعا ۴۴۷ نفتکش روسی تحریم شدند. با این وجود هندی‌ها متهم به نفت‌شویی برای روسیه هستند. طبق گزارش رویترز، اروپا سالانه ۴۲ میلیارد دلار نفت شسته‌شده روسیه را در قالب فرآورده‌های نفتی خریدار می‌کند که بخش عمده آن از مسیر هند وارد می‌شود؛ این موضوع یعنی کمک غیرمستقیم به روسیه در جنگ اوکراین.

پالایشگاه فراسرزمینی روسیه در هند تحریم شد!

طبق گزارش مؤسسه آکسفورد انرژی، درآمد نفتی روسیه در سال ۲۰۲۴ به میزان ۱۰۸ میلیارد دلار ثبت شد درحالی که این عدد در سال ۲۰۲۱ (یعنی یک سال قبل از جنگ اوکراین) ۱۲۲ میلیارد دلار بوده و در سال اول جنگ نیز به ۱۶۹ میلیارد دلار رسیده بود. به طور کلی میانگین درآمد نفتی سالانه روسیه بعد از جنگ اوکراین با کمک هند تغییری نسبت به گذشته نداشته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که پالایشگاه فراسرزمینی روسیه در هند به ظرفیت ۴۰۰ هزار بشکه، به قطب اصلی واردات نفت این کشور تبدیل شده است، شرکتی که البته اخیراً توسط اتحادیه اروپا تحریم شده است و طبق گزارش رویترز ۴۹/۱ درصد از سهام «پالایشگاه وادینار» متعلق به شرکت روسنفت است. در مجموع با وجود فشارهای آمریکا و اتحادیه اروپا، تاکنون هندی‌ها از خرید نفت روسیه منصرف نشده‌اند زیرا همکاری‌های این دو کشور نه صرفاً در حوزه نفت، بلکه در حوزه نظامی نیز گسترش یافته و روس‌ها از سیاست تسری برای بازارسازی نفت خود در هند استفاده می‌کنند.

راز کینهٔ شتری آمریکا از ایرانیان

سیدمهدی طالبی
پژوهشگر حوزه بین‌الملل

ایران چهار دهه است که برنامه‌ای برای تولید ۲۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای دارد که این امر باید تا دهه ۱۳۹۰ شمسی محقق می‌شد؛ عوامل بیرونی اما مانع آن شدند.

به دلیل فشارهای آمریکا، آلمانی‌ها نیروگاه هسته‌ای بوشهر را رها کرده و سپس اوضاع در کشور، به دلیل حمله رژیم بعث عراق به ایران با چراغ سبز واشنگتن، وارد تعلیق شد و این نیروگاه چندین نوبت مورد بمباران صدام قرار گرفت.

با یک دهه تعویق، در دهه ۱۳۷۰، روسیه جایگزین آلمان شد اما فشارهای آمریکا باعث کند شدن اقدامات روسیه و ایجاد اشکال در زنجیره تأمین آن‌ها شد. در دوران جنگ سرد که شوروی و بلوک شرق برپا بودند و روس‌ها تا مرکز اروپا را در اختیار داشتند، زنجیره‌های تأمین در حوزه‌های مختلف در سراسر این بلوک پراکنده شده بودند. به‌عنوان نمونه، پره‌های توربین‌های تولید برق نیروگاه‌های هسته‌ای در جمهوری چک، در مرکز اروپا تولید می‌شدند که این کشور کوچک و عضو ناتو، به دلیل فشارهای آمریکا، ارسال آن‌ها به ایران را ممنوع کرد.

گام‌های آمریکا برای ممانعت از تولید برق هسته‌ای در ایران، فراتر از ممنوعیت‌های مستقیم می‌رفت. تحریم اقتصاد ایران که باعث کاهش درآمدهای صادراتی کشور شد، تهران را در پرداخت هزینه ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای به سازندگان آن دچار مشکل می‌کرد. کشور با هزینه‌هایی فوری روبه‌رو بود و برای گذراندن امور جاری خود مشکل داشت و در نتیجه، بودجه‌ای برای توسعه زیرساخت‌ها با نگاه به آینده باقی نمی‌ماند. آمریکایی‌ها حتی تلاش کردند مزیت توسعه نیروگاه‌های هسته‌ای برای ایران را معکوس ساخته و تهدید کنند که احتمال دارد خود یا رژیم صهیونیستی راکتورهای موجود را هدف قرار دهند؛ اقدامی که می‌توانست منجر به فاجعه‌ای در سطح فاجعه نیروگاه چرنوبیل در شوروی شود.

اهمیت در تولید برق

نیروگاه‌های هسته‌ای نسبت به دیگر روش‌های تولید برق، دارای مزیت‌هایی هستند که در این بخش به آن‌ها اشاره شده است:

۱. یکی از جنبه‌های تبلیغاتی پرسروصدا و البته عوامانه غربی‌ها علیه برنامه هسته‌ای ایران و تولید برق آن، این بود که این کشور دارای منابع غنی نفت و گاز است و نیازی به تولید برق هسته‌ای ندارد. این مسئله اما فریبنده بود، زیرا دولت‌هایی مانند آمریکا، روسیه و چین نیز دارای منابع عظیم انرژی شامل نفت، گاز و زغال‌سنگ هستند، اما فناوری ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای را در اختیار دارند. از سوی دیگر، منابع نفت و گاز بر اساس برخی تحلیل‌ها تنها تا چند دهه آینده کفاف نیازهای کشور را می‌دهند و باید فکری به حال جایگزین‌ها می‌شد.

۲. نیروگاه‌های عمده تولید برق در هر کشور، از زغال‌سنگ، مشتقات نفت یا نیروی آب پشت سدها برای تولید برق استفاده می‌کنند. ایران فاقد منابع کافی زغال‌سنگ است و از سوی دیگر، استفاده از این ماده به دلیل آلودگی‌های محیط‌زیستی وسیع دچار اشکال است. در تولید برق‌آبی نیز منابع آبی و سدهای بزرگ نیاز است؛ در شرایطی که هم‌اکنون کشور با کاهش ذخایر آبی پشت سدها مواجه است، تولید برق نیز متوقف می‌شود. پس در نتیجه، نیروگاه‌هایی که از مشتقات نفتی استفاده می‌کنند مزیت بیشتری نسبت به دو روش دیگر دارند. با این حال، آن‌ها هم بدون معضل نیستند. مشتقات نفتی صرفاً در نیروگاه‌های تولید برق استفاده نمی‌شوند، بلکه گازوئیل در حمل‌ونقل و صنایع و گاز در منازل مردم به کار می‌رود. در نتیجه، نیازهای یک حوزه می‌تواند به کمبود در دیگر حوزه‌ها منجر شود. در مقابل، اما نیروگاه‌های هسته‌ای از اورانیوم بهره می‌گیرند که در حوزه‌های دیگری به کار نمی‌آید. این مسئله نشان می‌دهد تولید برق از طریق نیروگاه‌های هسته‌ای، پایداری بیشتری نسبت به نیروگاه‌های سیکل ترکیبی دارد.

۳. نیروگاه‌های سیکل ترکیبی که از نفت و گاز برای تولید برق استفاده می‌کنند، در تابستان برای تأمین انرژی مورد نیاز برای دستگاه‌های برودتی و تهویه هوا باید فعالیت بیشتری داشته باشند؛ این در حالی است که فعالیت آن‌ها یکی از ضلع‌های آلودگی هوا و گرم‌تر شدن شهرها است. در مقابل، اما نیروگاه‌های هسته‌ای چنین معضلی ندارند و بدون آنکه خود در گرم‌تر شدن شهرها نقشی ایفا کنند، انرژی مورد نیاز دستگاه‌های برودتی را تأمین می‌کنند.

نقش در تأمین آب

نیروگاه هزار مگاواتی بوشهر می‌تواند روزانه تا ۱۰۰ هزار مترمکعب آب شیرین کند. این میزان در طول یک سال به ۳۶ میلیون و ۵۰۰ هزار مترمکعب آب می‌رسد. اگر طبق برنامه، ایران هم‌اکنون ۲۰ نیروگاه در این مقیاس داشت، سالانه تا ۷۳۰ میلیون مترمکعب آب دریا قابل شیرین‌سازی بود. آب شرب ایران سالانه ۶ میلیارد و ۱۵۵ میلیون مترمکعب است؛ این عدد نشان می‌دهد اگر طرح ۲۰ هزار مگاواتی ایران به بهره‌برداری رسیده بود، میزان شیرین‌سازی آب در آن‌ها معادل ۱۰ درصد مصرف سالانه بود و هم‌اکنون ایران نه‌تنها کمبودی نداشت، بلکه دارای مازاد آب بود.

این نسبت تنها برای زمانی است که طرح ۲۰ هزار مگاواتی ایران را مبنا قرار دهیم، زیرا اگر فشارهای اقتصادی و تهدیدات نظامی-امنیتی آمریکا نبود، میزان تولید ایران از این فراتر رفته بود.

علاوه بر شیرین‌سازی آب دریا، یکی دیگر از روش‌های تأمین آب شرب، بازیابی آب مصرف‌شده است که نیازمند دستگاه‌های پیشرفته پاک‌سازی آب است. این دستگاه‌ها به کمک صنایع و فناوری هسته‌ای ساخته می‌شوند.

راه چاره‌ای جز هسته‌ای نیست

در آینده، با افزایش جمعیت ایران و کاهش منابع نفت و گاز، ایران به‌سرعت در بخش انرژی دچار مشکلات حادتری می‌شود. از سوی دیگر، به دلیل رشد مصرف آب در شهرها، نیازمند منابع جدیدی است، زیرا منابع آب زیرزمینی و سدها جواب‌گوی مصرف نخواهند بود.

ایران از همین امروز به دنبال طرح شیرین‌سازی آب دریا رفته و قرار است آب دریای عمان به شرق (مشهد) و به مرکز (یزد و اصفهان) برود، اما انرژی این کارخانه‌ها نیز قرار است از نفت و گاز تأمین شود؛ به این معنا که گرچه شاید آب تأمین شود اما معضل کمبود انرژی تشدید خواهد شد.

در جمع دو مشکل ناترازی انرژی و آب، ایران چاره‌ای جز طراحی برنامه عظیم هسته‌ای ندارد. ایران نه‌تنها برای حفظ ثبات داخلی خود با تأمین نیازهای مردم، بلکه به دلیل بی‌ثباتی موجود در کشورهای اطراف خود، باید این مسئله را لحاظ کند که احتمال دارد به‌صورت دوره‌ای با هجوم و اسکان آوارگان روبه‌رو شود. ایران طی دهه‌های اخیر چند نوبت با اسکان میلیونی آوارگان کرد و افغانستانی مواجه شده و بیم آن می‌رود که طی سال‌های اخیر، با تشدید بی‌ثباتی در پاکستان، این کشور نیز به آن‌ها اضافه شود. گرچه کشیدن دیوارهای مرزی یکی از راه‌هاست، اما ورود مهاجران علی‌رغم این اقدامات، ناگزیر خواهد بود.

در حوزه کشاورزی نیز اتکا باید به حوزه هسته‌ای باشد؛ تولید بذرهای هیبریدی و مقاوم در برابر آفات، مزیت مهم فناوری هسته‌ای است.

نقش ظرفیت کنونی و برنامه‌ریزی‌شده هسته‌ای در تأمین برق ایران

طرح	ظرفیت تولید برق	نسبت با مصرف ۷۷ هزار مگاواتی برق در ایران
نیروگاه بوشهر به عنوان اولین سازه طرح	هزار مگاوات	۱/۲۹ درصد
تکمیل مرحله اول طرح جامع هسته‌ای	۲۰ هزار مگاوات	۲۵/۹۷ درصد

نقش ظرفیت کنونی و برنامه ریزی‌شده هسته‌ای در تأمین آب شرب ایران

ظرفیت هسته‌ای	میزان شیرین‌سازی آب در یک سال	نسبت با مصرف ۶ میلیارد و ۱۵۵ میلیون مترمکعب آب شرب سالانه در ایران
شیرین‌سازی آب دریا به وسیله راکتور هزار مگاواتی بوشهر	۳۶ میلیون و ۵۰۰ هزار مترمکعب	۲/۲۴ درصد
شیرین‌سازی آب دریا در صورت تکمیل شدن ظرفیت ۲۰ هزار مگاواتی	۷۳۰ میلیون مترمکعب	۱۱/۸۶ درصد

چهارشنبه ۱۵ مرداد ۱۴۰۴
شماره ۴۴۷۷
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
(۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم